

je dvignil „do impozantne višine, tako da šteje danes med svoje najboljše vloge Karola Moora, Uriel Acosta, Stockmanna, Manfreda, Wallensteina in Borkmanna. Že te vloge svedočijo, da mož, ki jih igra vseskozi pohvaljeno, ni vsakdanji talent.

Za svoje gostovanje si je izbral Shakespearjevo nesmrtno dramo „Hamleta“. Veliko se je o tej igri blaznosti že pisalo, celo literaturo imamo o nji. Kraljevič danski je glavna oseba v igri, dasi so se kritiki trudili, da bi dokazali, da je glavni junak kralj. Res bi iskali na „Hamletu“ zaman tragične krivde; ne najdemo je. A kljub temu je orisan kraljevič s tako markantnimi potezami, da stoji vseskozi v ospredju igre; zato je tudi glavni junak. „Hamlet“ je melanholičnega temperamenta in ta njegova melanholičnost se stopnjuje v igri do blaznosti, o kateri se ne da gotovo trditi, ali je fingirana ali prava. Računajoč razum; vse ljubko in prikupljivo mu postane malenkostno in se mu stidi, samo maščevanje mu polni trudno glavo. Duh očetov mu razodene krivdo materino, in sedaj se muči ubogi princ med materinsko ljubeznostjo in ljubeznijo do očeta. Izvije se mu vzklík: „Usta naj molče, srce naj počí!“ Da bi očeta postavil pred sodni stol lastne vesti, inscenira pantomimo, ki je pa tehnična napaka igre, kajti kralj bi se moral že med igro jasno zavedati glodajočega črva v svoji vesti, ali bi pa moral po tej igri dobiti moči za nadaljne korake. Gotovo pa je psihološka napaka igre, da preseneti kralja ta fina Hamletova poanta. Po tem koraku postane kraljevič še bolj sarkastičen, da, oduren proti dvoru. Pomotoma usmrti Polonija, in tako gre dalje. Globoki mislec pride do grobokopov, in ta scena je ena najglobljih. Gotovo postane, da se Hamlet ne hlina samo, kot bi bil blazen, pač pa je on tudi sam igrača blaznosti. Njegov boj med dvema dolžnostima je v drami krasno orisan, in dejanje, ki ni niti dobro niti slabo, bazira tu na poštenem, a melanholičnem značaju. Vse konsekvence melanholika v igri dovršeno predstavljati, ni lahka naloga, ki jo je pa g. Fijan izborno rešil.

21. januarja je gostoval Fijan kot Flemming-Kremenjak v Otto Ernstovi (Schmidt) drami: „Učitelj Lanovec“. Igra sama je naperjena proti svojedobnim neznosnim razmeram v šoli. Kaže nam, kako je prišel navaden goljuf do mesta ravnateljevega. Krasno je pogodil pisatelj šolskega nadzornika, ki mu ni mar njegova dolžnost, marveč skrbi le za svoj „trebušček“. Sploh so vladale v tej šoli jako „idilične“ razmere, ki pa dosegaajo v izborni konferenčni sceni svoj višek. Za svoj čas je bila igra jako umestna; pač pa ima še dandanes marsikako istinito potezo.

Dne 31. januarja so igrali francosko veseloigro Maurice Donaya „Na gugalnici ljubezni“. Donay je pravi Francoz, ne samo po svojih sujetih, marveč tudi po obliki svojih del. Ne drži se stalnih tradicij dramske tehnike, marveč dela po svoji šabloni. Marsikak dober dovtip najdemo pri njem. Se-

veda ne smemo pri tem dati vseh njegovih „salonskih“ šal in fines na tehtnico dostojnosti. „Na gugalnici ljubezni“ nam je izkušal dokazati pisatelj, da ima oženjen mož, ki strastno in pošteno ljubi svojo ženo, tudi trenutke, ko ne more ostati hladen nasproti drugim ženskam. Igra teče fino, kompozicija je jako moderna, a misel sama ni dokaj verojetna in tudi ne dobra.

2. februarja popoldne smo gledali po daljšem presledku na našem odru zopet Schillerjeve „Razbojnice“. „Razbojniki“ so prvenec najboljšega nemškega dramatika, ki je pokazal že s tem delom svoj dramatični talent. Seveda ima igra 21 letnega mladeniča veliko pogreškov in napak v tehničnem in formalnem oziru; a kdo se vkljub temu ne bi divil krasni sceni med Karolom Moorom in pastorjem Moserjem! Kako zna duhovnik zbuditi v srcu bogokletneža zavest, da živi nad njim pravični, ki bo sodil njegove krivice! Monolog Franca Moora se je stavil že nešteto krat Hamletovemu na stran. „Biti ali ne biti!“ V igri so vsi značaji jako ostro kontrastirani in to tako jasno in odločno, da večkrat ni igri v prid, ker svedoči, da pisatelj hlata po efektu. Tudi intriga se Schillerju ni vedno posrečila. Amalija, nesrečna Karolova ljubimka, nas tudi nikakor ne more ogreti za misel, da je poznal pisatelj ženske, kajti Schillerjeva Amalija gotovo ni ljubeče dekle. Neverjeten je pričetek igre: Oče, ki ljubi svojega Karola, naj verjame takoj bratovi laži? A te napake lahko prezremo, kajti krasota scen, kjer nastopajo mase, postavi vse hibe v ozadje, in v kompoziciji prizorov, kjer ne vladata monolog ali dialog, pač pa več oseb, si je pridobil Schiller že s tem svojim prvencem priznanje in je pokazal, da postane v tej stroki eden prvih svetovnih mojstrov.

Dne 12. in 18. februarja smo gledali češko igro „Rusom na pomoč“ od Fořtain Hraška. Igra je nova in Čehi jo smejo šteti med svoje igre privlačnice. Na ljubljanskem odru smo jo gledali lokalizirano za naše razmere. G. Verovšku gre vsa čast za njegovo vrlo igranje. „Rusom na pomoč“ je delo, ki bo polnilo morda še nekaj let gledišča, potem pa bo kot vse igre tega genra izginila z repertoarja.

29. januarja popoldne so igrali „Rokovnjače“, 4. in 12. februarja popoldne pa ponavljali Govekarjevega „Martina Krpana“.

A. R.

Slovenska opera.

Na novega leta dan popoldne so ponavljali „Dijaka prosjaka“, 3. januarja pa se je proizvajal četrtič Čajkovskega „Onjegin“ jako dobro, a gledišče je bilo le slabo obiskano.

Dne 10. januarja se je pel na našem odru prvič Ambroise Thomasa „Mignon“. Besedilo k tej operi je prirejeno po Goethejevem „Wilhelm Meister“. Am-

NA TRGU V VLADIVOSTOKU.

broise Thomas je Francoz in velik inštrumentalni romantik. S karakterističnimi motivi je slikal vsakovrstna dejanja; njegova glasba ima namen, da izraža nekaj določenega. Komponist „Mignona“ je sledil početniku te struje med Francozi Hektorju Berliozu. Ambroise Thomas je spisal poleg „Mignona“ tudi „Hamleta“ in „Francesco da Rimini“. „Mignon“ ima jako poetično snov, in glasba je vseskozi melodiozna

Kardinal Merry del Val.

in lirična, polna prekrasne inštrumentacije. Pelo se je dobro; posebno sta se odlikovala gč. Klemensova in g. Orželski. V četrtek, 12. januarja, bi se morala ponavljati ta opera, a je radi prehlajenja več solistov morala odpasti.

24. januarja so ponavljali „Mignon“, 27. januarja, 7. in 14. februarja so peli slavnoznanega Verdi-

jevega „Trubadurja“. Ta melodiozna opera v laški glasbi mora elektrizirati vsakogar, ki jo je le enkrat slišal. Poseben vžitek nam je nudilo v tej igri gostovanje dveh umetnikov, ki sta posetila slovensko opero. Pri reprizi „Trubadurja“ je gostoval v vlogi grofa Lune gosp. Ranek, ki disponira s krasnim glasom in dobro šolo. 14. februarja pa smo pozdravili umetnika bivše hrvaške opere, gosp. Camerotta, na našem odru. Ta umetnik nam je že znan iz svojega gostovanja v Hartmannovem „Sv. Frančišku“, a sedaj nam je pokazal, da ni samo izvrsten pevec, ampak tudi temperamenten igravec. Z največjo lahkoto se giblje v najvišjih legah in njegov glas se da izvrstno porabiti, ne samo za junaške, temveč tudi za lirske partije.

10. svečana smo slišali po daljšem presledku Bizzetov „Carmen“. — Ta opera je vzdignila 37letnega umetnika do evropske slave. „Carmen“ nam kaže v gotovih momentih premočno rafinirano harmonijo in instrumentacijo; skladatelj je hotel vse speve dramatično karakterizirati. Tu najdemo ves moderni kolorit orkestra, veliko originalnost melodij in tudi krasno enotnost. Že po svoji vsebini nam slika igra strastne prebivalce južnih krajev, in godba, ki nam riše v krasnih arijah te romantične in vročerkve Špance, dosega svoj vrhunec v vlogi „Carmen“, ki ne zahteva samo krasno šolanega glasu, marveč tudi izvrstne igravke.

29. januarja zvečer se je pel mesto napovedanega „Trubadurja“ radi obolelosti več solistov „Dijak prosjak“.

2. svečana smo čuli zopet ljubke Offenbachove: „Hoffmannove pripovedke.“